

**TO MATAION
AIMA**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ : Νικόλαος Φίλος

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ - ΔΙΟΡΘΩΣΗ : Πένυ Χριστοπούλου
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ : Παναγιώτης Γαρδικιώτης
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ : Ατελιέ εκδόσεων

Έκδοση: Αθήνα, Ιανουάριος 2023

ISBN: 978-960-468-328-4

© Copyright

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΙΧΑΛΗ ΣΙΔΕΡΗ

Α. Μεταξά 28 & Θεμιστοκλέους, Εξάρχεια 106 81, Αθήνα

Τηλ.: 210 3301161-2-3, fax: 210 3301164

e-mail: info@siderisbooks.gr • www.siderisbooks.gr

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή του συνολικού περιεχομένου ή μέρους αυτού σε οποιοδήποτε μέσο, ηλεκτρονικό ή μη, χωρίς την έγγραφη άδεια του συγγραφέα και του εκδότη. Το παρόν αποτελεί προϊόν μυθοπλασίας. Τα πρόσωπα, τα ονόματα και οι καταστάσεις είναι φανταστικά. Οποιαδήποτε ομοιότητα είναι συμπτωματική και δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΑΣ

ΠΑΙΔΙΚΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΝ

Εικονογραφημένα Παραμύθια • Κόμικς • Παιδική και Εφηβική Λογοτεχνία

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Μυθιστόρημα • Ποίηση • Θέατρο • Δοκίμιο

ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ & ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

Εκπαιδευτικά • Σχολικά Βοηθήματα • Ιταλικά Εκπαιδευτικά • Δίγλωσσα Λεξικά • Δίγλωσσοι Διάλογοι

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ / ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ / ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΥΛΗΣ

Εκδίδουμε έργα για παιδιά και ενήλικους με επιμέλεια και σωστή προσέγγιση στη γνώση και στη φιλιαναγωνσία. Προβάλλονται/διαφημίζονται/προωθούνται στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Στηρίζουμε το ελληνικό βιβλίο - Διαβάζουμε Έλληνες συγγραφείς

www.siderisbooks.gr

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΟΣ

ΤΟ ΜΑΤΑΙΟΝ ΑΙΜΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΩΝ ΕΞΙ
ΚΑΙ ΤΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

εκδόσεις
**Μιχαήλ
Σιδερη**

*Το βιβλίο αφιερώνεται στη Νυρντέν και στον Ιμπραχίμ Γκουντζ,
το ζευγάρι των Τούρκων που χάθηκε σε ναυάγιο στην Κω,
στην προσπάθειά τους να δραπετεύσουν
από τους διώκτες τους στην Τουρκία*

(2/12/2021, NURDAN – IBRAHIM GUNDUZ)

Έσσεται ήμαρ δικαιοσύνης...

Ο Αλέξης Βρανάς, διακεκριμένος καθηγητής της Νεότερης Πολιτικής Ιστορίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, ομότιμος πλέον, καθώς είχε εκμετρήσει μέχρι τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας τη δημιουργική και τιμημένη καριέρα του, ήταν σκυμμένος πάνω στην οθόνη του υπολογιστή του, επιχειρώντας να λύσει έναν από τους πολλούς ιστορικούς γρίφους που τον είχαν απασχολήσει κατά καιρούς. Από το ανοιχτό παράθυρο που έβλεπε στην οδό Στουρνάρη, ερχόταν ένα ελαφρύ αεράκι, σημάδι φθινοπωρινής άφιξης, που ανάδευε ελαφρώς τα γκριζαρισμένα μαλλιά του. Ήταν ένας εξηνταπεντάρης έφηβος, καθώς ο χρόνος «γλύπτει αλλά και ζωγράφος των ανθρώπων παράφορος» είχε περάσει με γκρίζες πινελιές τα πλούσια μαλλιά του και με τη σμίλη του είχε προσθέσει ορισμένες ρυτίδες στο πρόσωπό του, αφήνοντας ωστόσο άθικτο το νεανικά γλυκό και στοχαστικό πρόσωπο. Χωρίς αμφιβολία ήταν ένας γοητευτικός κι όμορφος άντρας, που όμως δεν είχε παντρευτεί ποτέ. «Έχω κάνει σύμφωνο υποχρεωτικής συμβίωσης με την Ιστορία» έλεγε σε όσους στέκονταν στη μοναχική ζωή του. Και συμπλήρωνε χαριτολογώντας: «Άλλωστε, τηρώ πιστά την οικογενειακή παράδοση του γεροντοκορισμού ένθεν κι ένθεν. Και από τη βραναϊκή αλλά και από τη στραταϊκή φλέβα μου».

Η αλήθεια ήταν ότι από το σόι της πατρώας γιαγιάς, τους Στραταίους, υπήρχε μια τέτοια παράδοση, αφού αρκετά από τα αρσενικά μέλη της δεν είχαν περάσει ποτέ το κατώφλι του γάμου. Ωστόσο, ο πραγματικός λόγος που είχε μείνει μόνος του συνδεόταν με την πολυπράγμονα ζωή του. Αναλώθηκε σε εξαντλητικές σπουδές και έρευνες τόσο στην Ελλάδα όσο και στη Γαλλία στον χώρο των πολιτικών, νομικών και ιστορικών σπουδών, που ήταν το διαβατήριό του για μια λαμπρή καριέρα στην έδρα της Νεότερης Πολιτικής Ιστορίας στο τμήμα της Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Μετά, ως αναπόδραστη επιβράβευση, είχε έρθει η ανάδειξή του στον πρυτανικό θώκο και η εκλογή του στην Ακαδημία. Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, κάποια στιγμή

η κοινωνικοπολιτική «εντελέχεια» της οικογένειας τον οδήγησε στην πολιτική. «Να αγαπάς το πεπρωμένο σου, amor fati», απαντούσε στους φίλους του που είχαν σοβαρές ενστάσεις για την ενασχόλησή του με την πολιτική. Το αντιρρητικό επιχείρημά τους δεν ήταν άλλο από το ότι θα του απορροφούσε πολύτιμη ικμάδα πνεύματος και θα τον αποσπούσε από την επιστήμη στην οποία είχε ταγμένο τον εαυτό του, ψυχή, πνεύματι και σώματι.

Κι ήταν όντως όπως το έλεγε ο εντρυφήσας σε πολλές και περισπούδαστες μελέτες καθηγητής. Μοίρα άφευκτη και πεπρωμένο αναπόδραστο για τους Στραταίους η ενασχόληση με την πολιτική. Με την πολιτική και τον στρατό. Κάποιοι μάλιστα έλεγαν πως το επώνυμο «Στράτος» ήταν τονική παραλλαγή της λέξης «στρατός». Αλλά επρόκειτο για μια αυθαίρετη παρετυμολόγηση του ονόματος. Ο ίδιος ο Αλέξης Βρανάς, από μια σχετική ιστοριοδιφική έρευνα που είχε κάνει, διαπίστωσε ότι το όνομα της οικογένειας, που προερχόταν από τη Βόρεια Ήπειρο, σχετιζόταν με τον τόπο εγκατάστασης της οικογένειας αυτής. Την Ακαρνανία και την αρχαία πρωτεύουσά της τη Στράτο. Το πεπρωμένο, λοιπόν, της στραταϊκής φάρας είχε συνταιριαστεί με την πολιτική, τον στρατό και την αρχαία Ελλάδα, όπου «κατά μια διαβολική ιστορική σύμπτωση και η λέξη “πολίτης” είναι αναγραμματισμός της λέξης “οπλίτης”», παρατηρούσε ο Αλέξης Βρανάς. Αρκετά και επιφανή μέλη της οικογένειας των Στραταίων είχαν συμμετάσχει σε όλους τους σημαντικούς εθνικούς αγώνες, από τις προεπαναστατικές κινήσεις του 18ου αιώνα έως και τη μεταπολεμική ιστορία της χώρας. Η εντελέχεια, το κληρονομικό γονιδίωμα, είχε τέτοιες εγγραφές και εντολές από μάχες, πολιορκίες, ίντριγκες και εξίσου συχνά από συνελεύσεις και πολιτικές αντιπαραθέσεις που μοιραία οδήγησε και τον Βρανά στην ενασχόλησή του με την πολιτική. Είχε εκλεγεί αρκετές φορές βουλευτής κι άλλες τόσες είχε διατελέσει και υπουργός, συνεχίζοντας και στον στίβο της πολιτικής την ένδοξη παράδοση της οικογένειας, από την πλευρά της γιαγιάς του της Στρατοπούλας, όπως αποκαλούσαν τα θηλυκά μέλη της. Άλλωστε, το διαμέρισμα της οδού Στουρνάρη ήταν κληροδοτηθέν ακίνητο από τη γιαγιά στον εγγονό που τιμούσε το Στραταϊκό με τις εξαιρετικές επιδόσεις του στο πανεπιστήμιο κι αργότερα στην πολιτική. Ο ίδιος είχε αποκομίσει ελάχιστα υλικά οφέλη από την πανεπιστημιακή καριέρα, τα βιβλία και την πολιτική, επιβεβαιώνοντας και το άλλο θέσφατο της ιστορικής φάρας όπου ανήκε: «Οι Στραταίοι αποχωρούν πένητες από την πολιτική».

Αλλά και από τη μεριά του παππού υπήρχαν πολλά και σημαντικά οικόσημα. Ο Αλέξιος Βρανάς υπήρξε ένας από τους νεαρότερους και ικανότερους στρατηγούς της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας κατά τον 12ο αιώνα. «Ο Βρανάς Αλέξιος ανεργήθη στρατηγός, βραχύς μεν την ηλικίαν, κολοσσιαίος δε το υποκαθήμε-

νον της γνώμης και το πανούργον του φρονήματος και των τότε πάντων στρατηγικότερος», σύμφωνα με το Χρονικό διήγησις του Νικήτα Χωνιάτου ή Ακομινάτου. Ο αυτοκράτορας Ανδρόνικος Κομνηνός έστειλε τον Βρανά να αντιμετωπίσει τους Νορμανδούς που είχαν εισβάλει κι έσπερναν τον όλεθρο απ' όπου περνούσαν, με αποκορύφωμα την κατάληψη και δήωση της Θεσσαλονίκης. Ο γενναίος στρατηγός με τον αφοσιωμένο στρατό του κατανίκησαν τους Νορμανδούς σε δύο μάχες, λίγο έξω από την Κομοτηνή και τις Σέρρες. Στο τέλος, όμως, η κεφαλή του τιμημένου στρατηλάτη βρέθηκε στο εορταστικό τραπέζι των Λατίνων του Κορράδου όπου «δίκην σφαίρας διαγομένη τε μεταγομένη διπκοντίζετο», πάλι κατά το Χρονικό διήγησις του Νικήτα Χωνιάτου ή Ακομινάτου.

Προτύπωση λέγεται αυτό στην Ιστορία, σκεφτόταν ο καθηγητής Βρανάς κάθε φορά που ανακαλούσε το φρικτό τέλος του μακρινού προγόνου του με αφορμή το επίθετο της οικογένειας. Ένα είδος προοικονομίας ή προϋδεασμού στα μακράίωνα ιστορικά δρώμενα της οικογένειάς του, ένα γεγονός που συνέβη αποτελεί προανάκρουσμα, προεικόνιση για ένα παρόμοιο γεγονός που πρόκειται να επαναληφθεί στο μέλλον. Πράγματι, αρκετοί απόγονοι του ένδοξου στρατηγού Αλεξίου Βρανά και πρόγονοι του διακρεκκριμένου πανεπιστημιακού καθηγητή Αλέξη Βρανά είχαν χάσει ή θα έχαναν το κεφάλι τους και μάλιστα από «φίλια πυρά ή μαχαιρώματα». Κατά το ανακυκλούμενο κλισέ, η Ιστορία –ακόμα και στο επίπεδο της οικογενειακής ιστορίας– επαναλαμβάνεται, και στην περίπτωση της βραναϊκής και στραταϊκής φάρας επαναλαμβανόταν, νομοτελειακά σχεδόν, ως τραγωδία και ποτέ ως φάρσα. Οι ρόλοι των μελών της στα δρώμενα του ιστορικού γίνεσθαι ήταν συνθήως τραγικοί. Ανήκαν «ες αεί» στους αιμοδοτές κι όχι στους αιμοπότες του έθνους!

Σε κατοπινούς χρόνους, οι Βραναίοι αποτελούσαν μεγάλη φάρα ευγενών που είχε βρεθεί να υπηρετεί στην αυλή του Σκεντέρμπεη, ή όπως τον αποκαλούμε εμείς οι Έλληνες, του Γεώργιου Καστριώτη. Αυτά τα ιστορικά εύσημα είχαν κάνει τους Στραταίους να συμπεθερέψουν με τους Βραναίους, γιατί ήταν άγραφος νόμος της επιγαμίας ανάμεσα στις εκλεκτές φάρες η αριστοκρατία του ξίφους να διασταυρώνει τα γονίδιά της μονάχα με την αριστοκρατία του ξίφους, άντε και της τηβένου.

Ωστόσο, από όλους αυτούς τους τίτλους, τις περγαμνές και τα οικόσημα, ατομικά ή οικογενειακά, ο Αλέξης Βρανάς, τώρα που είχε αποχωρήσει από το πανεπιστήμιο, προτιμούσε να χρησιμοποιεί πλέον εκείνον που είχε απονεύσει ο ίδιος στον εαυτό του, τον τίτλο του χομπίστα ιστορικού. Έχοντας εντυφλήσει σχεδόν επί δεκαετίες στις «χρυσές δέλτους» της Ιστορίας, ακαδημαϊκές και επίσημες, έχοντας κορεστεί από ανακοινώσεις σε συνέδρια, συζητήσεις στοργυλλής

τραπέζης, δημοσιεύσεις, βιβλιογραφικές αναφορές και παραπομπές, βραβεύσεις και διακρίσεις πάνω σε σοβαρές, τεκμηριωμένες και καινοτόμες ερμηνείες του ιστορικού γίνεσθαι, αυτό που τον ενδιέφερε πλέον ήταν η μικροϊστορία, η νανοϊστορία, όπως την αποκαλούσε ο ίδιος. Δηλαδή αυτές οι μικρές, αθέατες και ασκόπευτες πλευρές των γεγονότων του παρελθόντος που κανείς δεν είχε σκεφτεί να ασχοληθεί μαζί τους και παρέμειναν στα βάθη ή στ' αμπάρια, κάτι σαν άχρηστο κι αζήτητο ιστορικό φορτίο. Ιστοριογνωστική σαβούρα.

Γι' αυτή την αζήτητη Ιστορία –μερικοί τη θεωρούσαν «γκρίζα ζώνη», υβριδική ιστοριογραφία–, που φλέγταρε με την παραϊστορία και τη συνωμοσιολογία, έτοιμη να μολύνει και να στιγματίζει ανεξίτηλα κάθε σοβαρό και έγκριτο ιστορικό αναλυτή, ο Αλέξης Βρανάς φορούσε το σκάφανδρό του, τη στολή του δύτη, και καταδυόταν στα βάθη της με την ελπίδα –να μην πω τη βεβαιότητα– ότι θα αλιεύσει μικρά αλλά πολύτιμα μαργαριταράκια που φωτίζουν περισσότερο –χωρίς να αποκλείεται και το αντίθετο, να σκιάζουν ή και να σπιλώνουν– φωτοστέφανα ή και να μαδούν φύλλα από τα δαφνοστέφανα που φορούν οι μεγάλοι της Ιστορίας. Κι άλλοτε να συμπληρώνουν το παζλ ανεξήγητων αποφάσεων και ακατανόπτων συμπεριφορών σε ιστορικά πρόσωπα ή και να ανατρέπουν παραδεδεγμένες και καθεστρικές ερμηνείες, να αμφισβητούν ή ακόμα και να καταβαθαρώνουν μύθους.

Μόλις τώρα είχε πέσει με τη στολή του δύτη και προσέγγιζε στα ύφαλα του γιαπωνέζικου πλοίου που είχε αγκυροβολήσει στο λιμάνι της γκισούρ Ισμίρ, της Σμύρνης των Ελλήνων, δίπλα σε συμμαχικά επιβατηγά, από τις αρχές Σεπτεμβρίου, τις μέρες του μεγάλου χαμού, Αύγουστο και Σεπτέμβριο του 1922. Το γιαπωνέζικο φορτηγό φέρει το όνομα ΤΟΚΕΙ ΜΑΡΟΥ, «Το ρολόι της θάλασσας», κι έχει αγκυροβολήσει σε καραντίνα περιμένοντας οδηγίες από τον τουρκικό στρατό που έχει μπει στη νύμφη Σμύρνη ως τιμωρός και εκδικητικός, απαιτημένος γαμπρός – και τι γαμπρός, σ'όλας τις από αιώνων ρωμείκης Ιωνίας!

Ανεβαίνει μέχρι το φινιστρίνι και προσπαθεί να διακρίνει αν το φορτίο που μεταφέρει βρίσκεται στη θέση του ή πετάχτηκε στη θάλασσα. Είναι πανάκριβα μετάξια, υφάσματα και πορσελάνες που, σύμφωνα με κάποιες εκτιμήσεις εφημερίδων της εποχής, η αξία τους υπολογίζεται σε 200.000 λίρες Αγγλίας, σαράντα οκτώ με πενήντα σημερινά εκατομμύρια ευρώ. Σύμφωνα με τη φωτεινή ιστορική εκδοχή του συμβάντος, το πολύτιμο φορτίο το έχει μεταφέρει το πλήρωμα στο κατάστρωμα μετά από εντολή του καπετάνιου Λου για να πεταχτεί στη θάλασσα, ώστε να προσεγγίσει την προκυμαία και να επιβιβάσει Έλληνες και Αρμένιους που δεν έχουν τη σωστή υπηκοότητα, την υπηκοότητα της σωτηρίας, καθώς τα

αμερικανικά, τα βρετανικά, τα γαλλικά και τα ιταλικά πλοία προσφέρουν προστασία και διαφυγή στους δικούς τους πολίτες. Πολεμικά πλοία με τις ίδιες σημαίες έχουν συνοδεύσει τα ελληνικά που είχαν αποβιβάσει τον ελληνικό στρατό τον Μάη του 1919 στην προκυμαία της Σμύρνης. Τις μέρες του χαλασμού της Ιωνίας, τα περισσότερα ελληνικά πλοία ναυλοχούν στα νησιά της Χίου και της Μυτιλήνης με βασική αποστολή να μεταφέρουν τον ελληνικό στρατό.

Ο Γιαπωνέζος πλοίαρχος ρίχνει το μετάξι και τα άλλα πανάκριβα εμπορεύματα στη θάλασσα της Σμύρνης –που έχει βαφτεί στο πορφυρό χρώμα του αίματος από τραυματίες και θανατωμένους που επιπλέουν ή βυθίζονται–, και αρχίζει να ανεβάζει κόσμο. Μερικοί μιλούν για εκατοντάδες ψυχές που σώθηκαν χάρη στην ανθρώπινη αποκοτάδα του Γιαπωνέζου πλοίαρχου και του πληρώματός του, αυτών των «ανέγνωρων» ανθρώπων για τους πρόσφυγες, καθώς αψήφησαν τις τουρκικές διαταγές να πετάξουν τους πρόσφυγες και ανταποκρίθηκαν στις ικεσίες τους για σωτηρία. Διαμνύσαν στον Τούρκο δήμιο: «Εδώ είναι έδαφος της Ιαπωνίας. Οποιαδήποτε απόπειρα κατά του πλοίου ή των επιβαινόντων σε αυτό θα εκληφθεί ως απειλή κατά του Αυτοκράτορα και θα επιφέρει αντίμετρα». Και το πλοίο απομακρύνθηκε για να αποβιβάσει σε ελληνικό έδαφος τους «τουρκομερίτες» πρόσφυγες, όπως θα τους χαρακτηρίσουν οι Έλληνες. Δίχως μάλιστα τα απαραίτητα έγγραφα και αγνοώντας ότι κάποιιοι θα προτείνουν να φορέσουν το κίτρινο αστέρι, να γίνουν οι Εβραίοι του Ελληνισμού. «Κοκόρο ιπάι» –πονάει η καρδιά μου–, είχε πει ο Ιάπωνας πλοίαρχος βλέποντας τον κατατρεγμό των ανέστιων προσφύγων που θα συνεχιστεί και στη νέα πατρίδα τους –προσωρινή πίστευαν στην αρχή, παντοτινή έγινε κατοπινά, με τις βενιζοκεμαλικές συμφωνίες–, την Ελλάδα.

Αυτή φυσικά είναι η λαμπερή όψη του ιστορικού μαργαταριού που ανακάλυψε στην αποψινή φθινοπωρινή κατάδυση ο «ιστοριοδύτης» Αλέξης Βρανάς. Η φιλάνθρωπη στάση του Γιαπωνέζου πλοίαρχου Λου και του πληρώματός του, του Τοκεί Μαρού. Επικροτήθηκε μάλιστα με τηλεγράφημα του Τζωρτζ Χόρτον, Αμερικανού προξένου στη Σμύρνη, «Ένα γιαπωνέζικο πλοίο πήρε μερικούς πρόσφυγες και άκουσα πως πέταξε το φορτίο του για τον σκοπό αυτό. Επιβάτες του πλοίου μιλούν για τη συγκινητικά ευγενική συμπεριφορά του ιαπωνικού πληρώματος», έγραψε.

Αλλά, καθαρίζοντας προσεκτικότερα από τα επιχρίσματά του το μαργαριτάρι ο «ιστοριοδύτης» Βρανάς ανακαλύπτει και άλλες πιο σκοτεινές και αμφισβητήσιμες πλευρές του, που τον κάνουν να αμφιβάλλει ή και να δυσπιστεί συχνά, πολύ συχνά, για τον μονοσήμαντο χαρακτήρα των προσώπων και των κινήτρων τους στην ανθρώπινη Ιστορία. Κατά την καχύποπτη ή και δύσπιστη προσέγγιση

του ίδιου συμβάντος, οι πρώτοι επιβάτες του Τοκέι Μαρού πλήρωσαν ακριβά ναύλα για να αποβιβαστούν σε λίγες ώρες στα κοντινά παράλια της Λέσβου. Κι όχι μόνο αυτό, αλλά ο Ιάπωνας καπετάνιος δεν πέταξε το ακριβό φορτίο του στη θάλασσα, αλλά το μεταφόρτωσε κανονικά στη στεριά και επέστρεψε δύο μέρες αργότερα στην «καιόμενη βάτο», τη Σμύρνη, για να επιβιβάσει πολύ περισσότερο και πολλαπλάσια ακριβοπληρωμένο ανθρώπινο εμπόρευμα, αφού πλέον τα αμπάρια του ήταν άδεια και μεγαλύτερης χωρητικότητας. Το δρομολόγιο αυτό επαναλήφθηκε πολλές φορές με τελικό προορισμό άλλοτε τη Θεσσαλονίκη κι άλλοτε τον Πειραιά ή την Αλεξάνδρεια, μέχρι τα μέσα Σεπτέμβρη. Στο τελευταίο δρομολογίό του είχε κι άλλη προστιθέμενη αξία στα αμπάρια του –έξι τόνους οπίου και 625 κιλά κοκαΐνης– που προοριζόταν για την Αλεξάνδρεια και ανήκε σε δύο Αρμένιους εμπόρους τής Σμύρνης. Κατασχέθηκε από τις λιμενικές αρχές του Πειραιά, σύμφωνα με τις εφημερίδες της εποχής. «Όταν η συμφορά συμφέρει, λογάριασέ την για πόρνη», κατά πως λέει κι ο Ελύτης. *Η κακορίζικη συμφορά κι η ομόρριζή της λέξη, το συμφέρον, αποτελούσαν πάντα το διππύλατο άρμα που έσερνε την Ιστορία*, σκεφτόταν κι έλεγε συχνά ο ιστορικός Βρανάς.

Γι' αυτό και μετά από ιστορικές έρευνες και μελέτες τόσων χρόνων, ο ιστορικός Αλέξης Βρανάς είχε μάθει να παίρνει πρώτα πρώτα βαθιές ανάσες μυαλού κάθε φορά που ανέβαινε στην επιφάνεια, μετά από καταδύσεις κι αλιεύματα που δεν ήξερε ακόμα πόσες καθαρές ή πόσες επιμολυσμένες όψεις μπορούν να έχουν μετά την απόξεση των επιχρισμάτων τους. Πράγμα που συνέβαινε σχεδόν πάντα, καθώς δεν υπάρχει αμιγής ιστορική θάλασσα που μπορεί να πλεύσει ή να βυθιστεί κανείς, με αποκλειστικά καθαρά και αμόλυντα ή λερά νερά. Γι' αυτό είχε μάθει να κατανοεί κι όχι να κατηγορεί. Να διαθέτει παρελθοντική ενσυναίσθηση και νοοτροπία περιηγητή στα χρονοτάξιδά του. Όχι νοοτροπία και βλέμμα τουρίστα που το μόνο που θέλει είναι να βλέπει ιστορικά αξιοθέατα, αλλά ανθρώπου με ανοικτό μυαλό και παιδική καρδιά, έτοιμα να χωρέσουν και να χωνέψουν, κυρίως να κατανοήσουν κίνητρα, έξεις, συμπεριφορές, αξίες, ιδέες, συγκρούσεις. Έτσι μονάχα, η περιήγηση σε ιστορικούς τόπους, χρόνους και πρόσωπα γίνεται αυθεντικό ταξίδι ετερογνωσίας και αυτογνωσίας. Ο Γιαπωνέζος πλοίαρχος Λου, ή όπως αλλιώς ήταν το όνομά του, γιατί μέχρι και σήμερα και παρά τις προσπάθειες Ελλήνων και Ιαπώνων ιστορικών παραμένει αδιευκρίνιστη η ταυτότητά του, αποτελώντας έναν πειρατή της Ιστορίας, μπορεί να υπηρετούσε εξίσου καλά δύο αφέντες, τον Μαμωνά και τον Χριστό, ή κι έναν από τους δύο.

Από τους διαλογισμούς αυτούς τον διέκοψε ο βόμβος από το κινητό τηλέφωνό του. Στο καντράν είδε να εμφανίζεται το νούμερο του δημοφιλούς μιντιακού

αστέρα και παλιού του φοιτητή, του Πέτρου Χατζηπετρίδη, πολύ γνωστού δημοσιογράφου που είχε εγκαινιάσει πρόσφατα, με τη δική του επιστημονική συνεργασία και επιμέλεια, μια εκπομπή ιστορικού περιεχομένου με αρκετή ακροασιμότητα στον ραδιοφωνικό σταθμό ΙΩΝΙΑ, ιδιοκτησίας της οικογένειάς του.

Τους ένωνε πάντα η κοινή και αθεράπευτη αγάπη τους για θέματα –τι άλλο;– ιστορικού περιεχομένου, ιδιαίτερα εκείνα που περιείχαν σπερματικά το στοιχείο της διχογνωμίας, της διχοστασίας, των πολλαπλών και ισοδύναμων ερμηνειών. Τα αμφιλεγόμενα και διιστάμενα, ενίοτε και διχαστικά θέματα που ιντριγκάρουν λογικά και συγκινησιακά τα ιστορικά φρικιά, όσους επικοινωνούν συχνότερα με το παρελθόν και λιγότερο με το παρόν. Όσους πάσχουν από τον αυτισμό του παρελθόντος. Επιτέλους, το να επιλέγει κανείς την εποχή που θα ζήσει δεν είναι μονάχα προνόμιο λίγων και εκλεκτών! Αλλά και όλων αυτών που διακατέχονται από αυτιστικό σύνδρομο, μια εμμονική ψύχωση ενασχόλησης με ό,τι έγινε, μέχρι σημείου να γίνεται, να ξαναγίνεται ή και να ξεγίνεται στις κάποτε διαταραγμένες συνειδήσεις τους και στα σαλεμένα μυαλά τους από την αλαφροϊσκιωτη παρέλαση συμβάντων και προσώπων, καθώς αδυνατούν να διακρίνουν το παρελθόν από το παρόν και το μέλλον. Ζουν άχρονα ή υπέρχρονα. Αυτοί που συγκροτούν, δίχως αμφιβολία, τις ιστοριοπαθείς, τις ιστοριόπληκτες ομάδες της κοινωνίας!

Συνάμα, η εκπομπή αυτή ασχολούνταν με πρόσωπα και συμβάντα του παρελθόντος που είχαν έντονο το στοιχείο του ανεξερεύνητου, ιδίως του ανεξιχνίαστου μυστηρίου που τροφοδοτούσε με ακραίες θέσεις και πολλές υποθέσεις, με αναρίθμητα ερωτήματα ακόμα και την πιο τρελή φαντασία των πιο φρικαρισμένων μυαλών της ιστορικής πανίδας και κλωρίδας. Επιστημονικός σύμβουλος της εκπομπής αυτής ήταν φυσικά ο περιβόητος καθηγητής της Νεότερης Πολιτικής Ιστορίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, ο Αλέξης Βρανάς.

Λογικό ήταν, ανάμεσα στον Βρανά και στον Χατζηπετρίδη, στους δύο αυτούς ξεχωριστούς άντρες –ο καθένας στον τομέα του βέβαια, και με απόλυτο σεβασμό των ορίων του– να έχει αναπτυχθεί ένα κλίμα οικειότητας και ασφαλώς αλληλοεκτίμησης. Κι όχι μόνο οικειότητας αλλά και κάτι παραπάνω, συμπάθειας, ίσως και αγάπης, καθώς ο καθηγητής στο πρόσωπο του Πέτρου Χατζηπετρίδη αναγνώριζε έναν από τους αξιότερους φοιτητές του, που του είχε δημιουργήσει δικαιολογημένες προσδοκίες για πετυχημένη πανεπιστημιακή σταδιοδρομία, από τη στιγμή που είχε συνεχίσει τις σπουδές του σε μεταπτυχιακό επίπεδο με λαμπρές επιδόσεις σε πανεπιστήμια της Γαλλίας, με παροτρύνσεις και συστατικές επιστολές του Βρανά. Όμως το πεπρωμένο της οικογένειας Χατζηπετρίδη ήταν η δημοσιογραφική σταδιοδρομία, αφού πατέρα προς γιο και παππού προς εγγονό υπηρετούσαν τη δημοσιογραφία και μάλιστα την απροσωπόληπτη και

αντικειμενική, χωρίς υστερίες και φανατισμούς. Ακόμα κι όταν βρέθηκαν να αποτελούν κομμάτι του μιντιακού κατεστημένου και να κατέχουν ως ιδιοκτήτες δικά τους μέσα, εφημερίδες και περιοδικά αλλά και τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς, όπως ο σταθμός ΙΩΝΙΑ.

«Έλα Πέτρο μου. Τι κάνεις... στον λάκο των μιντιακών λεόντων;» άνοιξε τη συνομιλία τους με χιουμοριστική διάθεση ο κύριος καθηγητής. Ο τόνος προσήνευας και οικειότητας βέβαια είχε να κάνει με το γεγονός ότι ο καθηγητής τον Πέτρο τον αντιμετώπιζε πρωτίτως ως πνευματικό του παιδί, περιβάλλοντάς τον πάντα με στοργή κι ενδιαφέρον.

«Δείχνω τους όνυχές μου, κύριε καθηγητά...» Ο Χατζηπετρίδης τηρούσε πάντα τον κώδικα ευγενείας, σεβόμενος το κύρος των θέσεων και των τίτλων τού Βρανά αλλά και τη σχέση καθηγητή και φοιτητή που θεωρούσε πάντα ενεργή. Σε κάθε περίπτωση, τον θεωρούσε μέντορά του, έναν ρόλο που αποδεχόταν κι ο Βρανάς.

«Φυσικά... εξ όνυχος τον λέοντα, και δεν έχω κανέναν δισταγμό να παραδεχτώ πως η δημοσιογραφία αποτελεί λεοντική τέχνη, ούτως ειπείν», παρατήρησε ο καθηγητής του.

«Συμφωνώ και επαυξάνω, κύριε καθηγητά. Πού σας βρίσκω;» ρώτησε ο Χατζηπετρίδης.

«Μα πού αλλού, Πέτρο μου; Στις κοραλιογενείς θάλασσες της Ιστορίας να ψάχνω παλιά ναυάγια, μαργαριτάρια, όστρακα και κάθε είδους αλιεύματα. Όμως, σε τι οφείλω την τιμή, υπάρχει κάτι από την πλευρά σου;»

Η τελευταία ερώτηση έγινε λόγω του περασμένου της ώρας. Ο Βρανάς κοίταξε το ρολόι του κι είδε με έκπληξη να έχει περάσει η ώρα δίχως να το καταλάβει, όπως συνέβαινε πάντα όταν έμπαινε στις ατραπούς της ιστοριοδίφησης, από βαθέος όρθρου μέχρι βαθέος σκότους. Ήταν ήδη περασμένες δύο. Φυσικά η δημοσιογραφική κουκουβάγια που άκουγε στο όνομα Πέτρος Χατζηπετρίδης αγρυπνούσε πάντα για να συλλάβει κάθε ειδησεογραφικό πετούμενο, ακόμη ή κυρίως νυχτόβιο, για να έχει την απόλυτη ικανοποίηση, την ηδονή της πρωτιάς.

«Έχω νέα», είπε με μυστήριο, σχεδόν συνωμοτικό ύφος ο Χατζηπετρίδης. «Επί του πιεστηρίου», θυμήθηκε την ορολογία των γραφιάδων-δημοσιογράφων του παλιού καλού καιρού. «Σας πήρα για να σας τα ανακοινώσω εμπιστευτικά, δεδομένου ότι είναι οφ δε ρέκορντ».

«Καλά, βρε Πέτρο μου, και δεν μπορούσαν να περιμένουν μέχρι αύριο; Θα μπαγιάτευαν;» σχολίασε ο Βρανάς, πνίγοντας ένα χασμουρητό.

«Όχι, κύριε καθηγητά. Δεν μπορούσαν... Γιατί σας αφορούν άμεσα».

Ο Αλέξης Βρανάς άφησε τα χασμουρητά κατά μέρος και μπήκε σε φάση ετοιμότητας. Τι θα μπορούσε να είναι νέο, να το έχει μάθει εμπιστευτικά από τις

άπειρες και αξιόπιστες πηγές που διέθετε ο Χατζηπετρίδης και να τον αφορά άμεσα; Σε αυτοκινητιστικά ατυχήματα ή δυστυχήματα δεν εμπλέκονταν, από σεξουαλικές παρενοχλήσεις και λοιπά σκάνδαλα απείχε εκ πεποιθήσεως, σε κατάχρηση δημοσίου χρήματος δε συμμετείχε ποτέ, από κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας δεν είχε ιδέα, παντρεμένος για να πάρει κάποιο πολύκροτο διαζύγιο δεν ήταν, από βαρύγδουπους τίτλους και διακρίσεις είχε χορτάσει και τα αρνούσαν συστηματικά μέχρι που τον ξεχάσανε, οι πολιτικές ίντριγκες δεν ήταν ποτέ του είδους και του ύφους του. Άλλωστε η πολιτική κι ό,τι αυτή περιείχε στη σφαίρα της –υποψηφιότητες, αξιώματα, αντιπαραθέσεις και συγκρούσεις– τον άφηναν πλέον παγερά αδιάφορο. Τότε ποια κατεπείγουσα μεταμεσονύκτια είδηση θα μπορούσε να είναι αυτή που τον ενδιέφερε κατά τρόπο άμεσο και μη επιδεχόμενο καμιά, μα καμιά απολύτως, καθυστέρηση, ώστε το αγαπημένο του πνευματικό τέκνο και εξαιρετος δημοσιογράφος να του τηλεφωνεί λίγο μετά τις δύο για να του την ανακοινώσει;

Ο Χατζηπετρίδης καταλήφθηκε από το σύνδρομο του βέριγκο. Αντί να σπεύσει να ανακοινώσει την είδηση, όπως θα έκανε κάθε δημοσιογράφος σε κανονική πτήση στον αέρα των τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών, βάλθηκε να δώσει παράταση στην αγωνία του καθηγητή του, δισσθανόμενος την αδημονία του και εκμεταλλευόμενος την ατμόσφαιρα συνομωτικού μυστηρίου που είχε καταφέρει να δημιουργήσει. Δεν υπερέβαινε τα εσκαμμένα. Η σχέση του με τον καθηγητή είχε αρκετές τέτοιες στιγμές, είτε από την πλευρά του είτε από την πλευρά του μέντορά του. Ήταν ένα παιχνίδι για δύο παίχτες που το απολάμβαναν και οι δύο, συμμετέχοντας ενεργά και ουσιαστικά με λογοπαίγνια, υπαινιγμούς ή σιωπές, κυρίως σιωπές και παύσεις.

Όπως τώρα. «Τάξε μου» είπε ο δημοσιογράφος.

Ο καθηγητής θυμήθηκε την ατάκα του θυμόσοφου πατέρα του που, αν και δεν είχε καταφέρει ούτε το δημοτικό να τελειώσει, διέθετε μπόλικη λαϊκή σοφία, ανάμικτη με χιούμορ. «Πέτρο μου, το τάξιμο δεν βλάπτει. Το δόσιμο... ενίστε».

Ο Πέτρος Χατζηπετρίδης εντόπισε μια ξαφνική αυστηρότητα και σοβαρότητα στο ύφος του παλιού καθηγητή του και νυν συνεργάτη του. Σήμα ότι το παιχνίδισμα μεταξύ τους είχε φτάσει στο τέλος του και δεν μπορούσε να συνεχιστεί άλλο, χωρίς να διαταράξει κάποιες λεπτές ισορροπίες που πάντα υπάρχουν ανάμεσα σε ανθρώπους που δε θέλουν ποτέ να γίνονται, ούτε καθ' υποψία, ενοχλητικοί κι αδιάκριτοι σε αγαπημένα και αξιοσέβαστα πρόσωπα.

«Βγήκε η απόφαση, κύριε καθηγητά» είπε θριαμβευτικά ο δημοσιογράφος, λες και κατατρόπωσε κάποιον αντίπαλο ή έλυσε κάποιο μυστήριο, έναν δυσεπίλυτο γρίφο.